

Parklaan 8

ZOAR

Verbazend hoe breed de straat en stoep hier is. Vlakbij het centrum en zoveel ruimte. Voor het jaar 1870 was dat anders, toen liep hier de Achter Nieuwe Gracht. Toen deze werd gedempt kwam er veel meer ruimte en ook groen. De straatnaam werd toepasselijk veranderd in Parklaan, wat te maken heeft met het feit dat ze het Kenaupark met het Ripperdapark verbindt.

Links en rechts staan grote statige huizen. Nummer 8 is daarop een uitzondering, maar niet minder belangrijk. In dit huisje was vanaf 1881 de eerste Nederlandse kliniek voor de opvang van epileptische vrouwen gevestigd. Dat is te danken aan de freule Teding van Berkhout (1833 – 1909), grondlegster van het voormalige Haarlemse Diaconessen ziekenhuis aan de Hazepaterslaan. In 1873 werd zij benoemd tot regentes van het Haarlemse Sint Elisabeth Gasthuis. Haar kritische houding werd niet altijd gewaardeerd. Zij deed vele voorstellen tot verbeteringen en vernieuwingen, die vaak door de

mannelijke regenten werden afgewezen.

In die tijd was het gebruikelijk dat epileptische patiënten werden opgenomen in krankzinnigengestichten. De freule was daar niet gelukkig mee. Zij zag dat dat niet goed samen ging en dacht meer aan een aparte afdeling binnen bijvoorbeeld een ziekenhuis. Over de wens en de haalbaarheid daarvan won zij adviezen in bij collega's. Die adviseerden haar om geen veranderingen aan te brengen en dus geen aparte afdeling voor epileptici te creëren.

Dit was tegen de ideeën van de freule en zij besloot hierop om in de tuin van haar huis een ziekenhuisje te laten bouwen waar tien vrouwen konden worden genomen. Zo kwam dus de eerste Nederlandse kliniek voor epileptici tot stand. Daarna volgden de latere huizen Bethesda Sarepta en Meer en Bosch (Heemstede). Wat ook niet vergeten mag worden is dat het ziekenhuisje aan de

Parklaan bovendien de oorsprong is geweest van de start van een verpleegstersopleiding in het Diaconessen ziekenhuis.

In de in 1996 geplaatste geveltekststeen in de top komt het eigenzinnige van de freule mooi tot uiting. Je leest daar "ZOAR" wat nietig betekent (het begon klein) en vooral de tekst: "IK DOE HET TOCH". Een uitroepteken erbij was passend geweest. Gelukkig zijn het stevige hoofdletters.

Met de latere komst van speciale opvang voor epileptici verloor dit kleine ziekenhuisje zijn oorspronkelijke functie. Al in de vroege 20ste eeuw werden hiervoor huizen in Heemstede in gebruik genomen. Parklaan 8 is tegenwoordig in gebruik als een woonhuis. In een recente periode werd het gerenoveerd, waarbij authentieke onderdelen in historische stijl werden vernieuwd. Daarbij werd ook de tekstgevelsteen in de topgevel aangebracht.

Bron: - Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland.